

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Jong geleerd... [p.5]

Gereformeerde Gemeente Klaaswaal

25/08/2016
jaargang 94

nr **47**

In 1934 wordt er in Klaaswaal een commissie gevormd 'om te komen tot het houden van godsdienstoefeningen, uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten'. Na enkele jaren als afdeling van Nieuw-Beijerland te hebben gefungeerd, wordt Klaaswaal op 23 maart 1944 zelfstandig. Na negentien jaar in een voormalige sigarenfabriek te hebben gekerkt, betreft de gemeente in 1953 een

nieuw kerkgebouw aan de Havenweg. In de loop der jaren wordt dit verschillende keren verbouwd en uitgebreid. In 2002 wordt het oudste gedeelte van het kerkgebouw afgebroken en wordt er een nieuwe kerkzaal met 500 zitplaatsen gerealiseerd. Sinds 2003 wordt de gemeente gediend door ds. G.J. van Aalst. Het aantal leden en doopleden bedraagt 643.

De dochters van Zeláfead

Het volk van Israël is aan het einde van de woestijnreis gekomen. Mozes krijgt opdracht om het beloofde land onder de Israëlieten te verdelen. Elke stam, elke familie in Israël krijgt een erfdeel binnen het grondgebied van de stam waartoe zij behoort. Dit erfdeel blijft het eigendom van de familie en gaat over van vader op zoon. Dochters konden niet erven. Zij werden na hun huwelijk gerekend tot de familie van hun echtgenoot.

De Heilige Geest leert ons dat wij ver zijn van God en van het eeuwige leven. Dat wij geen deel hebben aan het geluk van Gods kinderen. Dat er een diepe breuk ligt tussen God en ons. Het wordt onze grootste ellende zonder God, zonder hoop en zonder Christus te zijn. Van nature kunnen wij God en het gelukkige deel van Gods kinderen zo gemakkelijk missen. We bekommeren ons niet om onze ziel en zaligheid. We gedragen ons alsof we hier altijd zullen blijven.

Maar wanneer God een zaligmakend werk begint in ons leven, wordt het tot smart buiten de gemeenschap met God te staan. Uitgesloten te zijn vanwege onze zonde. De overtuigde zondaar gevoelt hoe de wet hem buitensluit. Dat het eigen schuld is God te moeten missen en geen deel te hebben aan het leven en de zaligheid. Wat veroorzaakt dit een zielsgemis en diepte smart: 'Ik heb gedaan dat kwaad is in Gods oog'. Al liggen er bergen van schuld toch is er zo'n innerlijke, onverklaarbare drang om naar God te zoeken en te vragen. Hoe onmogelijk het ook is vanwege het vonnis van de wet, vanwege eigen schuld en dwaasheid, toch gaat het hart naar de Heere en Zijn zegeningen uit.

Kent u, ken jij dat verlangen? Dat niet te zeggen zielsverlangen naar God en naar het geluk van Gods kinderen. Met al het gemis van uw, jouw hart als buitenstaander hunkeren naar die eeuwige erfenis: 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God'. Daar gaan de dochters van Zeláfead naar Mozes. Ze zoeken hun zaak tot Mozes te brengen. Ook al werden ze door de regel van Gods wet buitengesloten. Ook al hadden zij geen recht op een erfdeel. Toch zijn ze naar Mozes gegaan. Ze hebben iets in Mozes gezien, ze hebben verwachting van Mozes anders zouden ze niet tot hem gegaan zijn met hun zaak. De vijf dochters hebben Mozes gezien en erkend als de middelaar die hun zaak bij de Heere brengen kon. Ze zoeken om hun zaak in de handen van Mozes te leggen. Hier ligt vertroostend onderwijs voor allen die als deze dochters van Zeláfead een erfdeel in de Heere zoeken. Alleen in de Middelaar van het Nieuwe Testament, de Heere Jezus Christus, is er verwachting. Hij alleen is machtig om de zaak van arme, verloren zondaren bij God te brengen. 'Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus'. Mozes wijst de dochters van Zeláfead niet af. Hoewel het duidelijk was dat zij volgens Gods wet niet erven konden, neemt hij hun

Toen naderden de dochteren van Zeláfead... En zij stonden voor het aangezicht van Mozes...

Numeri 27:1, 2

Nu doet zich een probleem voor. Zeláfead uit de stam van Manasse heeft namelijk alleen dochters. Het zijn deze vijf dochters die nu tot Mozes komen en tot de vergadering bij de tabernakel met de vraag om een erfdeel in het beloofde land te mogen ontvangen. Wat zit er toch achter deze vraag van de dochters van Zeláfead? Waarom begeren zij een erfdeel in Kanaän?

De Heere heeft bevel gegeven dat de mannen in Israël geteld moeten worden. Onder hen zou het beloofde land worden verdeeld. Het gebod van God was duidelijk genoeg. Het door God reeds aan Abraham beloofde land zou onder de mannen van elke stam en elke familie verdeeld worden.

Hierdoor werden de dochters van Zeláfead uitgesloten. Gods spreken, Gods regel bepaalde dat zij geen deel in Israël konden verkrijgen. Al de stammen, al de families in Israël mochten zich verheugen in een erfdeel maar de dochters van Zeláfead stonden er buiten! En het was geen bepaling van mensen, maar van de Heere Zelf die hen er buitensloot. Wat een smartelijke ondervinding.

Uitgesloten

De ervaring van de dochters van Zeláfead is niet vreemd in het leven van allen die de Heere vrezen.

ds. W. Harinck,
Moerkapelle

In dit nummer

5 Jong geleerd...

8 Serie: Theologen van de 20ste eeuw [1]

20 We willen met u overdenken

- 2 De dochters van Zeláfead
- 3 Henoeh [33]
- 4 De taal der bevinding [17]
- 6 Uit het leven van ds. M. Hofman [7]
- 7 Even maar
- 9 Een 'jeugdige' dogmatiek [1]
- 10 De islam als gewelddadige godsdienst [8]
- 11 School en scholing
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 14 Berichten
- 15 Kerkdiensten

rechtszaak op zich en brengt die voor het aangezicht des Heeren.

Voorspraak

Hier is Mozes een schoon type van Christus. Reeds van eeuwigheid verklaarde Christus Zich bereid om de zaak van een rechteloos en schuldig zondaarsvolk tot de Zijne te maken. Hij was gewillig om Zijn leven te geven voor Zijn schapen. Om Zijn ziel uit te storten in de dood opdat zij het eeuwige leven zouden beërven. Deze Christus zal geen arm en missend zondaar afwijzen wanneer een heilig beroep op Hem wordt gedaan. Hij maakt het waar: 'en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'.

Als Borg en Zaligmaker heeft Hij het in Adam verloren erfdeel weer teruggekocht. Duur was de prijs. De vloek van de wet moest gedragen, al de gerechtigheid moest worden vervuld. Op Golgotha is het alles volbracht. Nu kan een zondaar weer deel krijgen aan de erfenis van het heerlijke Kanaän.

Wonderlijk hoe Christus, als de meerdere Mozes, met de zondaar in onderhandeling treedt. Hij maakt hun zaak tot de Zijne. Zo vertroostend en bemoedigend om te ervaren dat Hij van het gemis, van de strijd en het uitzien van ons hart kennis heeft. Wat een gezicht om Hem, net als Mozes, het heiligdom te zien ingaan om voor God te verschijnen en de zaak van de Zijnen te behartigen. Dat Hij de Voorspraak wil zijn van buitenstaanders en hun rechtszaak in het binnenste heiligdom bepleit.

Daar gaat Mozes met de zaak van de dochters van Zeláfead om tot God te naderen. Hoe vertroostend dit ook is, zij moeten wel op de uitkomst wachten. Ook dit is voor allen die genade bij God leren zoeken niet onbekend. Wachten op Gods antwoord, op Zijn spreken. Wat zal de uitkomst zijn? Hoe groot en heerlijk om na beproevend wachten, na dieper ervaren dat alles tegen ons getuigt, dat er geen rechten zijn, te horen hoe gunstig de uitkomst is. Waar Christus tussen treedt is de uitkomst niet onzeker: 'Ik geef hen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid'. In het testament van Zijn bloed ligt het erfdeel vast. Hij stelt buitenstaanders in het bezit van de erfenis. Het zal een eeuwig wonder zijn die onverwelkelijke erfenis die in de hemel is bewaard aan het eind van de pelgrimsreis te ontvangen. Niet verdiend en toch gekregen!

Enoch [33]

Door het geloof is Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want vóór zijn wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde.

Hebreeën 11:5

De hitte van Gods gramschap is geblust. Och, of de kerke Gods van onze dagen dit meer mocht beseffen. Welk een honger en dorst zou ontstaan naar Christus.

Zie nu een ogenblik af van allen, die met hun toestandjes en traantjes en uitreddinkjes zich zonder waarachtige vreze Gods willen scharen onder degenen die God vrezen, zie van die allen af. God zal ze eens openbaar maken, en ze heenwijzen met het vreselijke woord: 'Ik heb u nooit gekend'. Daartegen zal niets bestand zijn. Maar bepaal u bij degenen, die in waarheid met hun zonden zijn bekendgemaakt en uit hun kommervolle toestand tot de levende God hebben leren vluchten.

Denk aan hen, die de troost van het Evangelie mochten smaken en wier zielen zijn verkwikt door Gods genâ. En laat het u dan aangrijpen hoe weinig nood er bij dat volk over het algemeen gevonden wordt om Christus te gewinnen en door Hem te worden gesteld in die dadelijke verzoening en gemeenschap met God, die rusten doet in de ruste, die er overblijft voor het volk van God. Alleen in de gemeenschap met Christus ligt de grond van het wandelen met God en het Hem welbehaaglijk te zijn.

Zo immers verklaart de apostel dat Enoch getuigenis gehad heeft, dat hij Gode behaagde. Neen, God heeft geen behagen in iets dat van de natuurlijke mens is. Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; het onderwerpt zich der wet Gods niet; het kan ook niet. Maar in de bediening van de gezegende Hogepriester zijn Gods uitverkorenen Gode geheiligd en in hun persoon en in hun geloofsverrichtingen Hem aangenaam. 'Mijn lust is aan haar', verklaart de Heere.

Zijn kerk is een koninklijke hoed in de hand haars Gods. 'Er is geen gebrek aan U', zo verneemt de bruid, die zwart doch lieflijk is. Hoe gans mismakend ook door de zonde, in Christus is de kerk verheerlijkt en de Vader voorgesteld als een reine maagd, zonder vlek of rimpel.

God is te rein van ogen dat Hij het kwade zou zien of de kwellingen aanschouwen. Hoe zou Hij gemeenschap kunnen hebben met wat onvolmaakt is. Of heeft het licht gemeenschap met de duisternis, het leven met de dood? Welnu, zomin kan een heilig en rechtvaardig God behagen hebben in het onvolmaakte van de mens. Doch in de alles reinigende bediening van Christus is Gods volk volmaakt en worden hun gebeden, hun werkzaamheden, hun wandelingen Gode aangenaam.

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

(wordt vervolgd)

De taal der bevinding [17]

Sion is dun geworden

Geoefende kinderen van God die ook duidelijk van de genade Gods in hun leven getuigenis kunnen geven, zijn door de tijden heen over het algemeen schaars gebleken. Dat geldt zeker ook onze tijd. Het is maar een klein kuddeke. In dit verband wordt ook wel de uitdrukking gebruikt: *Sion (of: Jakob) is dun geworden*.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Psalm 79

De uitdrukking doet denken aan wat Psalm 79 ons voorhoudt: 'Want men heeft Jakob opgegeten, en zij hebben zijn lieflijke woning verwoest. Gedenk ons de vorige misdaden niet; haast U, laat Uw barmhartigheden ons voorkomen, want wij zijn zeer dun geworden' (vers 7 en 8). Matthew Henry wijst daarbij in zijn bijbelverklaring op de goddelozen die Kanaän hebben verwoest door het te plunderen en te ontvolken. Gevraagd wordt om de vroegere misdaden, hun eigen ongerechtigheden, te vergeven en uit te delgen. Maar ook smeken zij of God verlossing voor hen zal bewerken en dat spoedig. Ze hebben geen andere hoop dan op Gods barmhartigheden, want ze zijn uitgeput en zeer gering (dun) geworden.

Jesaja 1

Sion is dun geworden. Het is ook de droeve klacht van Jesaja te midden van de oordelen Gods die Juda over zich had gebracht: 'En de dochter Sions is overgebleven als een hutje in den wijngaard, als een nachthutje in den komkommerhof, als een belegerde stad' (Jes. 1:8).

Jeruzalem, de dochter Sions, is eenzaam en verlaten. Ze is als een hutje in de wijngaard, waarin, als de wijnoogst voorbij is, niemand meer woont. Ze was als een belegerde stad. Zoals Jeruzalem belegerd werd, benauwd en bekneld. Maar in het bijzonder was de profeet bedroefd over Gods volk, want dat was nu zo dun geworden. Er was slechts een klein overblijfsel. Als een nachthutje in de komkommerhof.

Ons vaderland

We denken ook aan ons eigen land. Wat heeft God in vroeger dagen in ruime mate met Zijn Geest willen werken onder ons. Het werk van de Reformatie vond weerklank en in de tijd van de Nadere Reformatie werd de leer verdiept, maar was er ook aandacht voor het leven. Velen werden toegebracht tot die gemeente die zalig wordt naar Gods soeverein welbehagen. Maar hoe is het nu gesteld in ons land? Zonde is geen zonde meer. En waar zijn de kinderen Gods met de oefeningen van toen? Waar is heden de genade des ouden tijds? Het volk van God is in ons eens zo gezegende land bijzonder uitgedund. Ze is als een nachthutje in de komkommerhof

overgebleven. De Heere mocht nog gedenken aan dat hutje in de wijngaard van Nederland.

Overblijfsel

En toch... Er is nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. Daar sprak Jesaja ook over: 'Zo niet de HEERE der heirscharen ons nog een weinig overblijfsel had gelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden' (Jes. 1:9). Gods kinderen kunnen zo bestreden worden en zo bevreesd zijn. Zo weinig oefeningen en zo weinig doorbrekend werk. En dan zo besloten en maar niet kunnen uitkomen.

Maar hoe het ook gesteld is met hen: er is nog een weinig overblijfsel! En de Heere trekt Zich nog niet geheel terug. Daartoe werd nog een Jesaja uitgezonden. Daartoe mag Gods Woord nog gehoord worden in ons land. Ondanks alles zijn we nog rijk gezegend. Te midden van de laaghangende oordelen. Ook onder het goddeloze Juda van Achaz' dagen is er een kern, een overblijfsel naar de verkiezing der genade. En dat moet toegebracht, gevoed en onderhouden worden. Dat overblijfsel is verkoren van eeuwigheid. Verkoren van God de Vader. En dat erfdeel is nu gekocht door het bloed des Verbonds met de dure prijs van Christus' dierbaar hartebleed. En dat wordt toegebracht door de werking van de Heilige Geest. Een overblijfsel: verkoren, gekocht en toegebracht!

Geborgen

Sion is dun geworden. En toch is er nog een overblijfsel, ondanks alles. Door de donkere Middeleeuwen heen heeft de Heere daarvoor gezorgd. In de tijd van de Verlichting heeft de Heere Zijn Kerk in stand gehouden. En Hij zorgt nog. Ook in onze donkere dagen mag dit overblijfsel er nog zijn. Het zijn de kurken waarop de wereld nog drijft (Da Costa). De wereld is er nog om der verkorenen wil. Dat we dan voor de dag des kwaads geborgen mogen zijn in de Ark der behoudenis. In die Ark, de Heere Jezus Christus, ligt het leven en de zaligheid. Hij zegt: 'Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen' (Zef. 3:12). Sion is dun geworden. Maar de Heere zal een overblijfsel behouden tot het einde toe.

De open brief van de student, vorige week in De Saambinder, was helder. Hij vreest een kloof tussen jongeren en ouderen, tussen studerende en ambtsdragers. Hij vraagt om gesprek, om aandacht voor elkaar. De redactie vroeg aan de kerkenraad in Amersfoort hoe zij het contact met studerende proberen vorm te geven.

Jong geleerd...

In Amersfoort worden avonden belegd met en voor jonge mensen die studeren. De redactie van De Saambinder vraagt daar iets over te schrijven. Mogelijk zijn er meer gemeenten waar dit handen en voeten kan krijgen.

Kerkenraad
Gereformeerde
Gemeente
Amersfoort

Jong geleerd is oud gedaan, zegt het spreekwoord naar aanleiding van Spreuken 22:6. Begin vroeg met de beginselen. Dat is ook de taal van Paulus aan Timótheüs: bewaar het pand, de gezonde leer, de goede belijdenis. Strijd de goede strijd. 'En heb een afkeer van de tegenstellingen der valselijk genaamde wetenschap; dewelke sommigen voorgewende, zijn van het geloof afgeweken' (1 Timótheüs 6:20-21). Ook in 2016 zijn er jongeren die serieus bij Schrift en belijdenis proberen te leven. Studenten die begeren om door de Heere geleerd te worden. Dat is verblijvend. Want we leven in een tijd waarin de moderne mens uit allerlei bronnen zijn eigen waarheid samenstelt. Een tijd waarin niet meer telt 'hetgeen geschreven staat', maar wat goed voelt. Een verwarrende tijd waarin 'de valselijk genaamde wetenschap' zijn tienduizenden verslaat. Een tijd waarin onze jongeren hun weg moeten zien te vinden.

Het is een voorrecht als onze jongeren ook binnen de kerk over hun levensvragen willen spreken. Graag proberen we daar ruimte voor te bieden, in het besef van onze beperktheid en in afhankelijkheid van de Heere, Die werkt door Zijn Woord en Geest. Een luisterend oor, een welgemeend advies en soms ook een gezamenlijke zoektocht naar wijsheid en wetenschap. Bij een geopende Bijbel en vanuit

de gereformeerde belijdenis. Tijdens de catechisaties of op zondagmorgen (na de ochtenddienst) voor de uitwonende studenten. Tijdens de huisbezoeken en op de jeugdvereniging. Onze predikant, ds. W. Visscher, staat open voor rechtstreekse vragen van jongeren. Eén van de ouderlingen heeft een speciale taak in de pastorale zorg voor de jongeren die van ons weg dreigen te zwerven. Schoolverlaters ontvangen een mail van de kerkenraad met felicitaties voor het behaalde diploma. Ze worden gewezen op de zondagse catechisaties, op de conferenties van de werkgroep studerende en op de studentenavonden van onze gemeente. Want die zijn er ook. Twee diakenen zijn daar vorig jaar mee gestart, naar aanleiding van vragen van ongeruste ouders.

Tijdens de eerste twee avonden hebben we vooral de studenten zelf aan het woord gelaten. Over het leven in de studentenstad. Over de omgang met niet-christelijke medestudenten. Over geloof en wetenschap. Over hun persoonlijke vragen. Dat leverde mooie gesprekken op. We merken dat onze studenten het waarderen dat ze bij de kerkenraad in beeld zijn en dat hun vragen en dilemma's serieus worden genomen. Dat ze het fijn vinden dat de koster en zijn vrouw het extra gezellig maken. En ook dat ze graag luisteren naar lezingen die wat dieper gaan dan op de jeugdvereniging. Om daar invulling aan te

geven hebben we in het studiejaar 2015-2016 vijf avonden georganiseerd onder het motto "Onopgeefbare Punten." De onderwerpen hebben we in overleg met de jongeren gekozen.

Tijdens de eerste avond sprak ds. W.A. Zondag over het leven als christen in de seculiere studentenwereld. 'Ken je vijand', zei hij, verwijzend naar de inlichtingendiensten tijdens de Tweede Wereldoorlog. 'Speel geen verstoppertje, maar kom eerlijk uit voor de Heere en Zijn dienst'. Tijdens de tweede bijeenkomst hield prof. W. de Vries een indringend en gefundeerd betoog over schepping en (theïstische) evolutie. 'Wie de schepping in zes dagen loochent is nog maar een paar stappen van de vrijzinnigheid verwijderd'. Ds. B. Labee sprak tijdens de derde avond over "Wedergeboorte en geloof", vanuit hoofdstuk 3/4 van de Dordtse Leerregels. 'Het is van belang om voor zekerheid te gaan', zei hij, 'want het gaat om eeuwig wel of wee'. In de gereformeerde belijdenis vinden we, anders dan bij veel eigentijdse auteurs, 'een zeker spoor naar de hemelstad'. N. van Steensel besprak de bijbels-ethische uitgangspunten voor het leven als christen. Een leven dwars tegen de tijdgeest in. Als vreemdeling, in reinheid en eerbaarheid, en door Gods genade in gemeenschap met Christus en Zijn gemeente. Tijdens de laatste avond borduurde J.J. Jacobse daar op voort. 'Als God je Vader is, dan is de kerk je moeder', zo haalde hij Cyprianus aan. Niet wij kiezen voor de kerk, maar de Heere heeft ons in Zijn grote goedheid een plaats in onze gemeenten gegeven. 'Hij heeft ambtsdragers gegeven die aan jou leiding mogen geven. Hij wil vooral dat je door de kerk Hem zult leren kennen en liefhebben'.

In het nieuwe cursusjaar hopen we opnieuw vijf avonden te organiseren. En ook nu hebben we samen met onze studenten de onderwerpen gekozen: de Heilige Doop, het lijden, omgaan met andersdenkenden, homoseksualiteit, en de dagelijkse omgang met Gods Woord. 'Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast', zingt de psalmdichter, 'opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren'. Ons diepste verlangen is dat dit door Gods genade voor onze jongeren waarheid en werkelijkheid mag zijn: Jong door de Heere geleerd.

Uit het leven van ds. M. Hofman [7]

‘Een zware strijd die zelfs mij vleesch gekost heeft’

Op 16 december 1917 wordt kandidaat Hofman in de Eskerk bevestigd tot predikant. Voorganger in deze dienst is ds. H. Kieviet uit Veenendaal. 's Avonds doet hij zijn intrede met 2 Koningen 4:29, de tekst waarmee de Heere hem de gemeente van Rijssen heeft aangewezen: 'En hij zeide tot Gehazi: Gord uw lendenen en neem mijn staf in uw hand en ga heen; zo gij iemand vindt, groet hem niet en zo u iemand groet, antwoord hem niet; en leg mijn staf op het aangezicht van den jongen.'

J.P. Sinke,
Krabbendijke

daarover het volgende: 'Op een maandagmorgen ging hij naar zijn gewoonte de zieken bezoeken. Hij zag daar niet ver van de pastorie de 'mendeuren' van een klein boerderijtje open staan. Hoewel het zijn bedoeling niet was om daar een bezoek te brengen, zo ging hij er toch naar binnen. Wie schetst de verbazing van de pastor, toen hij uit de mond van de vrouw des huizes mocht horen dat de Heere hem als een middel had mogen gebruiken tot opening van haar blinde zielsogen. Deze vrouw, die ik ook goed gekend heb, vertelde niet dat ze bekeerd was, ze vertelde ook niet dat haar zonden vergeven waren, maar ze vertelde dat ze naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend had.'

Opnieuw een levensgezellin

Naast deze moedgevende zaken, heeft ds. Hofman het voor zichzelf niet altijd gemakkelijk. Vooral het gemis van zijn vrouw en de zorg over zijn kinderen drukt hem bij ogenblikken terneer. Op wonderlijke wijze schikt de Heere hem echter opnieuw een 'levensgezellin' toe.

Als hij op 9 februari 1919 in Wierden 'een avondbeurtje' vervult en met opening over Openbaring 3:20 spreekt, wordt er een meisje in het hart geraakt. Het betreffende meisje is Hermina Egberdina Beverdam. Nadat ds. Hofman met haar in contact is gekomen en de Heere haar als het ware heeft aangewezen als zijn toekomstige vrouw, treedt hij op 21 februari 1922 met haar in het huwelijk. Uit dit huwelijk, dat door ds. Hofman als 'een zeer gelukkige echt' wordt aangeduid, worden acht kinderen geboren.

Afscheid van Rijssen

In december 1923 ontvangt ds. Hofman een beroep uit Krabbendijke, dat door hem wordt aangenomen. Aan de kerkenraad van Krabbendijke schrijft hij onder meer: 'Het is alsof ik met bevende hand de pen op 't papier zet, nu ik gereed ben om Ulie-

Van meet af aan vindt de eenvoudige en ernstvolle prediking van ds. Hofman weerklank in de gemeente: 'Ik mag met vrijmoedigheid schrijven, dat de Heere Zich in de bediening des Woords en der sacramenten niet onbetuigd gelaten heeft en er banden gelegd werden die niet meer verbroken zullen worden'. Daarnaast dwingt zijn ootmoedige levenswandel respect af. Een en ander leidt ertoe, dat het ledental sterk toeneemt. In 1920 wordt het aantal zitplaatsen in de Eskerk dan ook uitgebreid tot 450.

Zwakke Dina

Een van degenen voor wie de prediking tot zegen wordt gesteld, is H. ten Bolscher-Ligtenberg, in de volksmond beter bekend als 'zwakke Dina'. Reeds als kind heeft zij indrukken van dood en eeuwigheid. Nadat de Heere tot haar ziel heeft gesproken, staat ze in haar eigen waarneming overal buiten en moet ze haar armoede voor de Heere inleven.

Hoewel Dina aanvankelijk nogal gesloten is over haar innerlijke leven, komt ds. Hofman het toch ter ore. Dat gebeurt juist op het moment dat hij moedeloos is en zich afvraagt of zijn prediking wel enige vrucht draagt. Later vertelt ds. A. Hofman

Het oudste gedeelte van de Eskerk

Het openbare gebed

Zwakke Dina op oudere leeftijd

den onze beslissing aangaande de op mij uitgebrachte roeping van uwe Gemeente te melden. Och, dat ik zoo beef met mijne hand broeders, het is niet omdat ik niet beslist ben, maar omdat ik zoo iets heel ongewoons te zeggen heb. Als ik de Gemeenten tijdens mijn verblijf alhier moest antwoorden op hunne roeping, het was altijd dezelfde boodschap. Thans hebben wij een andere: namelijk, dat zoo wij ons niet bedriegen, wij de roeping naar uwe Gemeente moeten aannemen. Een zware strijd die zelfs mij vleesch gekost heeft, is hiermee vergezeld gegaan.

Op zondag 30 maart 1924 neemt hij afscheid van Rijssen. Hij spreekt daarbij over Handelingen 20:32: 'En nu, broeders, ik beveel u Gode en het woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden'. In de toepassing zegt hij onder meer: 'Mogen we niet met alle vrijmoedigheid getuigen, dat er sinds de tijd van ons verblijf onder u onverbreekbare banden gelegd zijn? Ge hebt ons uitwendig ruimschoots van middelen voorzien voor ons en ons gezin, zodat wij dienaangaande onze arbeid nooit al zuchtende behoeften te verrichten.'

(wordt vervolgd)

*) John Newton (1725-1807), de dichter van o.a. A mazing Grace, heeft ook veel brieven geschreven. In één daarvan schrijft hij over het openbare gebed. Een teer onderwerp, dat ons eigenlijk allen geldt.

- De voornaamste fout van sommigen gebeden is dat ze te lang zijn. Dit is vaak te wijten aan overbodige uitweidingen over allerlei omstandigheden en aan herhalingen.
- Er zijn zonder twijfel gelegenheden dat we gezegend worden met bijzondere vrijmoedigheid in het gebed, waardoor we worstelen en nauwelijks kunnen ophouden. Maar ik geloof dat het ook gebeurt dat we de tijd rekken tot grote lengte, juist wanneer we het minst te zeggen hebben.
- De gebeden van sommige goede mannen zijn meer preken dan gebeden. Zij verwoorden wat de Heere tot de mensen te zeggen heeft, in plaats van de begeerten van de mensen tot God te uiten. Dit kan nauwelijks bidden genoemd worden.
- Het gebed dient bondig te zijn, en dient te bestaan uit zuchten van belijdenis, smeking of lofprijzing. Het dient niet alleen Schriftuurlijk maar ook bevindelijk te zijn: een eenvoudige, onvoorbereide uiting van de behoeften en gevoelens van de ziel.
- De ingestudeerde aanspraken, waarmee sommigen de Troon der genade naderen, doen ons denken aan de komst van een vreemdeling aan de deur van een belangrijk man: hij klopt en wacht, laat zijn naam weten, en vertoont veel ceremonieel voordat hij toegang verkrijgt; terwijl een kind van de familie zonder enig ceremonieel naar binnen gaat wanneer hij wil, omdat hij weet dat hij thuis is.
- Het is waar, we moeten altijd tot God naderen met een grote mate van vernedering van geest en een gevoel van onze onwaardigheid. Maar dit besef wordt niet altijd het best verwekt door een hoogdravende opsomming van namen en titels van God.
- We moeten ons ervoor wachten de naam van de gezegende God eventueel met toevoegingen als verheven, roemrijk, heilig, almachtig, te veel te gebruiken.
- Zeer luid spreken in het gebed is verkeerd. Het kan schijnen alsof het wijst op een grote mate van ernst en aandoening van het hart, maar het is vaak vreemd vuur.
- Te zacht spreken is ook niet goed; het verveelt de hoorders en zorgt ervoor dat de aandacht verslapt.
- Sommige mensen gebruiken een toon in het gebed die zozeer afwijkt van hun normale wijze van spreken, dat hun beste vrienden hun niet aan hun spreken zouden herkennen. Soms verandert de toon enkele malen, zodat we zouden denken dat er twee of drie verschillende mensen aan het bidden zijn.
- Daarentegen zijn er ook die wel hun natuurlijke stem gebruiken, maar spreken alsof het over alledaagse dingen gaat. Wanneer iemand een pleidooi voert voor zijn leven, of de koning bedankt voor een verleend pardon, zou alleen al aan de toon te horen moeten zijn dat men niet over alledaagse dingen spreekt.
- Wanneer we spreken tot de Koning der koningen zou het bedenken van Zijn heerlijkheid en onze zondigheid ons moeten brengen tot ernst en eerbied, zodat wij niet tot Hem spreken alsof Hij één van ons is.

U verwacht van mij niet dat hieraan wat toegevoegd wordt. Wie is tot deze dingen bekwaam? 'Heere, leert U ons toch bidden.

v. A.

*) overgenomen uit 'De Wachter Sions', van 30 juni 2016

Serie: Theologen van de 20ste eeuw [1]

*In het Jaaroverzicht 2015 van het Kerkelijk Jaarboek 2016 spreekt ds. A. Schreuder (als tweede voorzitter van het deputaatschap vertegenwoordiging en voorlichting) zijn bezorgdheid uit over het feit dat 'in onze kringen' steeds meer Bonhoeffer, Lewis en Keller worden gelezen. Kennis nemen van gedachten van anderen is niet verkeerd, schreef ds. Schreuder, maar er dient met onderscheid gelezen te worden: Wie hun geschriften eerlijk leest, mist vrijwel het wezenlijk punt van de persoonlijke toeëigening van het heil, 'waar een oprechte zondaar mee worstelt die met God te doen krijgt'.
In een serie van vier afleveringen bezien we daarom wie enkele van deze theologen uit de 20ste eeuw zijn en wat ze leerden: Bonhoeffer, Keller, Lewis en Piper. Van-daag deel 1.*

Dietrich Bonhoeffer

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Wie was Dietrich Bonhoeffer? En wat heeft hij zoal geschreven? En doen we er wijs aan soms iets van hem te lezen?

Bonhoeffer (1906-1945) was een Lutherse theoloog die leefde en werkte in Duitsland. Hij werd bekend door zijn verzet tegen het nazidom dat vanaf 1933 tot 1945 een stempel zette op dat land. Als één van de weinigen nam hij het op voor de Joden en was hij betrokken bij aanslagen op Hitler. Om die reden werd hij in de oorlogsjaren gevangen genomen en tenslotte, in opdracht van Hitler, op 6 april 1945 opgehangen.

In de gevangenis heeft hij veel brieven geschreven waaruit zijn vroomheid bleek. Zijn laatste woorden waren: 'Dit is het einde; voor mij het begin van het leven'. Over de dood heen zag hij op het toekomstige leven met Christus. Wereldwijd heeft zijn levenswandel en radicale betrokkenheid op Christus de aandacht getrokken. In zijn boeken kunnen we daarvan lezen. Overigens zijn vrijwel al zijn boeken tot stand gekomen in de worsteling met de naziterreur. Hoe moest de opstelling van de kerk en de christen daarin zijn? Dát was voor hem een belangrijke vraag.

Navolging

Het eerste wat ik ooit van Bonhoeffer gelezen heb is het boekje "Navolging". Dit

boekje, uit 1937, is een verklaring van de Bergrede. Bonhoeffer benadrukt daarin het verschil tussen goedkope en kostbare genade. Goedkope genade heeft geen enkele consequentie, kost geen offers. Het is de verwerpelijke gedachte dat we de zonde kunnen doen opdat de genade te meerder zou worden. Daartegen wijst Bonhoeffer op kostbare genade. Dat is genade die God verleent, maar die ook diepingrijpende gevolgen heeft. Voor hemzelf was dat blijven in Duitsland en zijn leven geven voor de zaak van de kerk. Kortom, zijn leven is veelbewogen geweest en niet zonder grote strijd. Hij heeft veel meer boeken geschreven. Bekend zijn de brieven in de gevangenis "Verzet en overgave". Een ander boekje is "Verborgene omgang". In kerkelijk Nederland vinden zijn boeken veel weerklank. Daarom is bezinning wel belangrijk.

Vragen stellen

Er zijn bij het gedachtengoed van Bonhoeffer ook veel vragen te stellen. Laat ik beginnen bij zijn visie op de Schrift. Bonhoeffer accepteert de historisch kritische benadering van de Bijbel. Deze benadering heeft bijvoorbeeld grote bezwaren tegen het letterlijk en historisch lezen van Genesis 1-3. Ook andere delen van de Bijbel kunnen in deze benadering niet historisch juist zijn. Het behoeft geen betoog dat onze belijdenis wezenlijk anders spreekt.

Een ander punt is de drie-eenheid. Bonhoeffer spreekt bovendien soms over de lijdende God. Dat is een gedachte die de kerk steeds heeft veroordeeld en die we ook niet vinden in onze gereformeerde belijdenis.

Een derde vraag die naar voren komt, is de toe-eigening van het heil. In de gereformeerde theologie maken we onderscheid tussen verwerving en toe-eigening. We moeten door Gods Geest (drie-eenheid!) en met een waar geloof met Christus verenigd worden. Die belangrijke vraag mogen we in de leer en de praktijk niet vergeten. Dit is bij Bonhoeffer een onderbelichte zaak. Hoewel hij de navolging van Christus concreet beleefd.

Tenslotte nog het punt van de relatie tot de wereld om ons heen. In het slot van zijn leven legt Bonhoeffer sterk de nadruk op de plaats van de kerk in de wereld. Soms lijkt het alsof het 'wel in de wereld, maar niet van de wereld' op de achtergrond is geraakt. De gelovige is op aarde echter een vreemdeling, die zijn roeping vervult. Maar hier beneden is het niet. We zien uit naar de 'toekomstige wereld'.

Advies

Het is lastig om in een paar honderd woorden een eerlijk en afgewogen oordeel te geven over een belangrijk man als Bonhoeffer. We moeten met twee woorden spreken. Enerzijds is hij een theoloog wiens leven groot respect afdwingt en die soms mooie dingen schrijft. Anderzijds blijft hij een moderne lutheraan, die – terecht of niet terecht – de geestelijke vader is gebleken van heel wat naoorlogse vrijzinnigheid. Het eerste moet ons de ogen niet doen sluiten voor het tweede. Daarom heb ik wat vragen genoemd die bij zijn boeken zijn te stellen. Mogen we zijn boeken lezen? Ja, dat mag wel, maar laten we eerst en vooral de Institutie van Calvijn goed en grondig lezen en ons geestelijk eigen maken. We staan dan stevig op een gereformeerde bodem en kunnen waardevolle inzichten van anderen een goede plaats geven. Of laat ik het nog anders zeggen. Bonhoeffer was geen gereformeerd theoloog. Wel heeft hij soms mooie dingen geschreven en spreken zijn levenswandel en keuzen zonder meer aan. Laten we daarom zijn werken altijd lezen met onze gereformeerde belijdenis in het hart. Dan raken we het Bijbelse spoor niet bijster en kunnen toch het goede in de ander opmerken.

Volgende week: deel 2, Tim Keller

Een 'jeugdige' dogmatiek [1]

Een boek over de geloofsleer, gericht op jongeren. Dat is een moedig initiatief. Twee theologen uit reformatorische hoek, een man en een vrouw, hebben deze goede stap gezet. Samen publiceerden ze "Dogmatiek voor iedereen". Het boek is knap geschreven, echt gericht op geïnteresseerde jongeren. En toch is het ook wel een ingrijpend boek.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Is dogmatiek droog, saai en ingewikkeld? Niets is minder waar, zo schrijven de hervormd-gereformeerde predikant dr. W. Markus en de van huis-uit gereformerd-vrijgemaakte theologe dr. A. Leene in hun gezamenlijke boek. 'Het is juist heel boeiend om een boek in huis te hebben dat een overzicht biedt van wat geloven inhoudt!'

Waarden

Het is te waarderen dat het tweetal vanuit dit uitgangspunt een boek schreef om met name jonge lezers kennis te laten maken met de geloofsleer. Want dat is nodig! Nog niet zo lang geleden sprak een hervormde predikant, die veel met jongeren te maken had, zijn vrees uit dat er binnen tien jaar een generatie jongeren is die de kernwaarden van de gereformeerde leer niet meer kent. Dat is alarmerend! Dit gaat geen kerk voorbij.

Tegen deze achtergrond vind ik het positief dat het boek "Dogmatiek voor iedereen" is verschenen. Het is een helder boek, met aansprekende voorbeelden. Dat verdient waardering. Op actuele vraagstukken, zoals de verhouding geloof en wetenschap, gaat het boek uitgebreid in. Een dogmatiek heeft wel een vast kader, maar zeker ook een toespitsing op de vragen van de eigen tijd.

Rode draad

Graag had ik willen toevoegen dat de inhoud van het boek ook van harte aan te bevelen is. Maar, dat is helaas niet mogelijk. Ik heb het lezen van het boek - bij het goede wat er zeker in staat - toch als ingrijpend ervaren. Dat vraagt om uitleg. Wat is me opgevallen in "Dogmatiek voor iedereen"? Door alle punten heen kom ik

tot de conclusie dat het boek eigentijds is. In de goede zin van het woord hoeft dat geen probleem te zijn. Maar deze nieuwe dogmatiek sluit nogal eens aan bij eigentijdse opvattingen die er ook in reformatorische kring zijn. Te weinig staat het daar, vanuit Gods Woord, kritisch tegenover. Wat me bijvoorbeeld opviel, is het beperkte rechtstreekse beroep op de Bijbel. Nog goed kan ik me herinneren welke indruk de Gereformeerde Dogmatiek van ds. G.H. Kersten op me maakte, toen ik hem voor het eerst las. De majesteit en het gezag van Gods Woord kwam me haast op elke bladzijde tegemoet. Wat een Bijbelteksten! Wat een vast fundament geeft dit aan de dogmatiek.

Gesprek

Zeker, "Dogmatiek voor iedereen" wil van harte teruggaan op de Bijbel. Er worden heel wat Bijbelteksten genoemd. Maar, op een aantal plaatsen is het meer een gesprek over de Bijbel, dan een naspreken van en putten uit de Bijbel.

Tussen haakjes merken we op dat de Bijbelteksten haast allemaal in de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) worden geciteerd. Binnen de gereformeerde traditie is vanaf de Reformatie veel waarde gehecht aan een Bijbelvertaling die zo dicht mogelijk bij de grondtekst staat, om zo dicht mogelijk bij het spreken Gods te blijven. Dat kan van de vrijere NBV niet worden gezegd. Bij de leer van de Drie-eenheid klinkt het wat aarzelend dat de 'wortels' van deze leer in de Bijbel terug te vinden zijn. Waarom niet helder met onze Nederlandse Geloofsbelijdenis uitgesproken dat deze leer 'zeer klaar', dus zeer duidelijk in het Nieuwe Testament staat beschreven?

Regels voor uitleg

Het boek is ook eigentijds in de manier waarop de Bijbel wordt uitgelegd. Met dezelfde Bijbel komen mensen tot uiteenlopende opvattingen. Dat heeft vaak te maken met de regels waarmee Bijbelteksten worden uitgelegd, ofwel de hermeneutiek. Ik kan me vergissen, maar op verschillende plaatsen kreeg ik de indruk dat het eigentijdse levensgevoel medebepalend is geworden voor de uitleg van de Bijbel. Op die manier wordt de Bijbel net zo breed als mensen hem uitleggen. Opvallend vond ik dit in het hoofdstuk over Gods Zoon. Daar staat: 'Is Jezus vooral je Verlosser? Je vriend? Koning? Onder christenen en niet-christenen bestaat een grote variatie aan Jezusbeelden en antwoorden. Is dat erg? Nee! Wie Christus is, kun je niet in één woord uitleggen.'

Nee, dacht ik, dit gaat echt te ver. Wie de Heere Jezus is, wordt toch niet bepaald hoe mensen Hem zien of ervaren? Als de Heere Jezus eerst vraagt naar wat de mensen zeggen, stelt Hij daarna aan de discipelen de vraag: Maar wie zegt gij dat Ik ben. Daarop krijgt Hij maar één antwoord en over dat antwoord zegt Hij: Dit heeft Mijn Vader u geopenbaard. Die openbaring naspreken, dat is dogmatiek!

N.a.v. "Dogmatiek voor iedereen. Weten wat je gelooft", Almatine Leene en Wim Markus; uitg. Jes!, Zoetermeer, 2015; ISBN 978 90 239 7093 4; 221 blz.; € 19,90.

(wordt vervolgd)

De islam als gewelddadige godsdienst [8]

De Bijbel

Het derde artikel in deze serie ging over geweld in de Koran. Aan het eind daarvan heb ik de vraag gesteld of we niet dichtbij huis moeten blijven.

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

troost van arme zondaren. Gelukkig die in het wonder mogen eindigen: 'Waarom was het op mij gemunt, daar zovelen gaan verloren...?'

Een unieke situatie

Dr. Versluis stelt terecht dat een goddelijk bevel tot uitroeiing van volkeren slechts eenmaal voorkomt in het Oude Testament. Het gaat dus om een unieke situatie. Israël zelf bleef trouwens niet buiten schot. Maakten zij zich schuldig aan dezelfde ongerechtigheid, dan werden ook zij door het oordeel getroffen. In de loop van de geschiedenis werd duidelijk dat de oordelen geen verbetering brachten. De Heere Zelf moest ingrijpen door de zending van Zijn Zoon. Christus wilde het oordeel op Zich nemen en verzoening aanbrengen. Die boodschap mag nu uitgaan onder alle volken.

We moeten, zo betoogt Versluis, die paar geweldsteksten niet losmaken uit het geheel van Gods Woord. En zo is het ook. Bedenk dat David de tempel niet mocht bouwen vanwege het bloed dat aan zijn handen kleefde (1 Kron. 22:8) en dat Abigail David verhinderde dood en verderf te zaaien (1 Sam. 25:26). Onnodig bloedvergieten heeft Gods goedkeuring zeker niet!

De volle diepte

Maar waarom moesten die Kanaänieten nu worden uitgeroeid? Hoe kan een God van liefde zo'n bevel laten uitgaan? Zulke vragen zijn wel te begrijpen. Ik weet van een jongeman die van verschrikkelijk oorlogsgeweld hoorde en zich afvroeg: 'Hoe kan God dit toelaten?' Kort daarop hoorde hij een indrukwekkende preek. 'Wij kunnen niet alles begrijpen,' zei de dominee. 'Wij denken wel dat we weten hoe erg de zonde is, maar we hebben er geen enkel besef van. In de waarachtige bekering gaan we er wel iets van verstaan; ja, zóveel dat we onder God terechtkomen en onze Rechter om genade leren smeken. Dan gaat de hand op de mond. Toch, ook na ontvangen genade blijven er raadsels in het leven van Gods kinderen. Die raadsels zouden opgelost zijn als we de volle diepte van de val konden peilen en het volle gewicht van de zonde gevoelden. Daar zouden we echter onder bezwijken. Eenmaal zal alles duidelijk worden. Het is een grote genade als we God God mogen laten, ook als we Hem niet begrijpen.'

Die jongeman is dat onderwijs nooit meer vergeten. Laten ook wij het maar ter harte nemen!

(wordt vervolgd)

Er staan toch ook "geweldsteksten" in de Bijbel? Kreeg Israël niet de opdracht zeven Kanaänitische volken uit te roeien? Ik heb toen benadrukt dat het daarbij ging om mensen die de maat van hun ongerechtigheid hadden volgeemaakt (Gen. 15:16). Over deze volken moest Israël Gods oordeel voltrekken, maar verder mochten zij niet gaan. Bovendien is er een voortgang in de Godsopenbaring. Na de komst van Christus leven wij dan ook meer bij het Nieuwe dan bij het Oude Testament. Op verzoek licht ik dit nader toe in dit afrondende artikel van deze serie.

Waarom die uitroeiing?

Op 2 november 2015 hield dr. A. Versluis voor het Wetenschappelijk Instituut van de SGP een lezing over "Religieus gemotiveerd geweld". De opdracht tot uitroeiing van de Kanaänieten noemde hij 'een ongemakkelijke waarheid'. Hoe kon de Heere bevel geven tot een slachtpartij die vandaag wordt aangeduid als "genocide"? Calvijn en Augustinus hadden minder moeite met deze vraag. Wat God beveelt is per definitie rechtvaardig. Versluis vindt zo'n benadering onbevredigend. Wordt Gods handelen zo niet tot willekeur? An-

deren menen dat de Kanaänieten het verdiend hadden omdat ze zo slecht waren. Ook deze verklaring wijst hij af. Volgens hem staat er nergens in de Bijbel dat die volken moreel slechter waren. Daar zit wat in. De Israëlieten kregen het land slechts in bezit omdat de Heere hen liefhad en niet omdat ze heiliger waren (Deut. 9:5). Versluis gaat echter voorbij aan een opvallende zin in het voorafgaande vers: 'maar om de goddeloosheid dezer volken verdrijft hen de HEERE voor uw aangezicht uit de bezitting' (Deut. 9:4).

Geen willekeur, maar welbehagen

We stuiten hier op het wonder van Gods welbehagen. God verwerpt zondaren vanwege hun schuld, terwijl Hij Zijn volk verkiest uit louter genade. Hij maakt dus onderscheid waar het van nature niet is. Onze Dordtse Leerregels noemen dit 'die diepe, barmhartige en evenzeer rechtvaardige onderscheiding der mensen, zijnde in evangelische staat des verderfs, of het besluit van verkiezing en verwerping' (hoofdstuk 1, par. 6). Het stuit de natuurlijke, deugdzame mens tegen de borst, maar het is tot verheerlijking van God en tot

School en scholing

Op een school is het de leerkracht die onderwijst en de leerling die leert. De inzichten hoe de leerling leert en hoe er onderwezen moet worden, veranderen voortdurend, mede door wetenschappelijk onderzoek. Daar komt bij dat Nederland graag een kenniseconomie wil zijn en de druk om te presteren steeds groter wordt.

Werkgroep
Onderwijs

Naast het leren van de kinderen vragen ook het gedrag en het sociaal-emotioneel welbevinden steeds meer aandacht. Ook op die gebieden veranderen de inzichten voortdurend. Deze ontwikkelingen vergen van allen die bij het onderwijs betrokken zijn voortdurende (bij)scholing en toepassing daarvan in de dagelijkse praktijk.

Dit artikel beperkt zich tot wat er op dit gebied op een leerkracht van een basisschool afkomt. Voor alle andere betrokkenen in het onderwijs kan een vergelijkbaar verhaal worden geschreven.

De start

Er mogen alleen leerkrachten lesgeven die tenminste een PABO-diploma hebben. Iemand die juist is afgestudeerd aan de PABO wordt 'startbekwaam' genoemd. Via een begeleidingstraject (scholing) dient de leerkracht zich te ontwikkelen van startbekwaam via basisbekwaam naar vakbekwaam. Na vier of vijf jaar wordt een PABO afgestudeerde vakbekwaam geacht. Scholing via directe begeleiding of cursussen is dus noodzakelijk. Vakbekwaam – naar het oordeel van degene die de leerkracht begeleidt – betekent niet dat de leerkracht er dan is. Ook dan blijft (bij)scholing van belang. Zonder volledig te zijn, volgen een paar voorbeelden van (bij)scholingstrajecten.

Engels is een kernvak geworden. Oudere leerkrachten kennen veelal geen of onvoldoende Engels, jongere leerkrachten hebben vaak nog beperkte kennis. Scholing is noodzakelijk om het Engels zodanig te geven dat het eindniveau op de basisschool aansluit bij het startniveau van het VO. Op de PABO kunnen studenten een keuze maken om al of niet de bevoegdheid voor

het bewegingsonderwijs te behalen. Heeft een startende leerkracht die bevoegdheid niet, dan mag zo'n leerkracht dat vak niet geven. Anderen doen dat dan, maar dat vergt extra planning en inspanning. De meeste basisscholen vragen daarom startende leerkrachten alsnog hun bevoegdheid te halen.

Voor begeleiding van leerlingen met een gedrags- of leerprobleem, al of niet buiten de klas, is specifieke kennis nodig, bijvoorbeeld van dyslexie of dyscalculie als het om een leerprobleem gaat, of kennis van ADHD of autisme als het om gedrag en/of het sociaal-emotioneel functioneren gaat. Ook de interactie en samenwerking met ouders vergt voortdurend aandacht en scholing. Samen met ouders wordt gekeken waar de behoeften van het kind liggen en hoe daaraan in en/of buiten de klas het beste invulling kan worden gegeven. Het is ook van belang dat er binnen een school goed samengewerkt wordt en dat er zoveel mogelijk met en van elkaar geleerd wordt. Daarvoor wordt veel gedaan aan intervisie en worden er leerkringen gevormd waarbij leerkrachten met elkaar een onderwerp bestuderen teneinde hun vakbekwaamheid verder te verbeteren. Dit zijn slechts enkele voorbeelden, maar

het onderstreept dat een leerkracht voortdurend bezig is en moet zijn met het verbeteren van zijn professie in het belang van goed onderwijs.

Identiteit

Besturen en personeel van reformatische scholen hechten grote waarde aan de identiteit. Ten diepste gaat het daarbij om de eer van God en het werk van de Heilige Geest in de harten van personeel en kinderen. De leerkracht zaait en het is God Die de wasdom moet geven. Vanwege het grote belang is het nodig dat er ook op dit gebied voortdurend vorming en toerusting plaatsvindt.

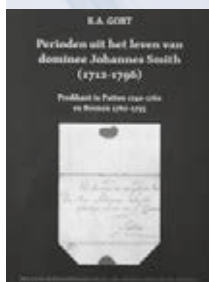
Globaal zijn hier twee lijnen te onderscheiden. De eerste lijn betreft het elkaar opscherpen op het gebied van de Bijbelse leer en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Steeds moeten we daarop terugvallen, maar dan moet de kennis daarvan goed en paraat zijn. Dat vergt voortdurende toerusting, waarbij het mooi zou zijn als daar de kerkelijke gemeenten een rol in zouden spelen. Wat is er mooier dan dat een kind mag merken dat er thuis, op school en in de kerk op dezelfde indringende en eerbiedige manier wordt gesproken over de wezenlijke zaken aangaande tijd en eeuwigheid.

Een tweede lijn is om als leerkracht en als team de tijdgeest te doorgronden. Wij en onze kinderen zijn veel meer doordrenkt van het seculiere denken, dan we kunnen bevroeden. Vanuit de Bijbel en de gereformeerde belijdenis moeten de maatschappelijke ontwikkelingen steeds geduïd worden en vertaald naar het niveau van de leerlingen, zodat we die kunnen vormen en toerusten.

Voor deze toerusting en vorming van leerkrachten heeft het CGO speciale cursussen ontwikkeld (www.CGO.nu). Van harte aanbevolen.

Het is maar een greep uit wat er van een leerkracht in het primair onderwijs verwacht wordt aan voortdurende bijscholing en toerusting. Stilstaan kan en mag niet in het belang van het Bijbels onderwijs aan onze kinderen. Dat vereist niet alleen werken aan scholing volgens een opgezet plan, maar ook gebed om bekwaamheid. Wat zou het een zegen zijn als onze leerkrachten de doorleefde waarheid van Bijbel en belijdenis dagelijks mogen doorgeven en voorleven aan de kinderen en dat ze zich gedragen mogen weten door het gebed van de ouders en de kerkelijke gemeenten.

Boekennieuws

"Perioden uit het leven van dominee Johannes Smith" (1712-1796); K.A. Gort; 615 blz.; € 30,- (€ 6,50 verzendkosten); besteladres: kagort@kpnmail, of Kerkplein 40, 3881 BH Putten, tel. 0341-356302.

Perioden uit het leven van dominee Johannes Smith

De heer K.A. Gort en een afstammeling van ds. Johannes Smith uit Bremen ontmoetten elkaar in Putten. Het gesprek cirkelde om de figuur van ds. Smith, die de Hervormde gemeente aldaar diende van 1742-1760 en die van Bremen van 1760-1795.

De Bremanaar stelde een onderzoek in naar zijn voorvader te Putten. Zo kwam hij in aanraking met de heer Gort, die van 1977 tot 1996 hoofd was van het kerkelijk bureau van de Hervormde gemeente te Putten. Hij raakte zelf ook bijzonder geboeid door de figuur van ds. Smith.

Begin mei 2016 presenteerde hij het resultaat van zijn onderzoek in een omvangrijke studie, 'op de bronnen geschreven'. Het onderzoek biedt, zoals de ondertitel zegt, een beschrijving van 'Het leven en levensklimaat van een 18e-eeuwse calvinistische dominee'.

We volgen ds. Smith op de voet in 24 hoofdstukken, vanaf zijn geboorte tot zijn heengaan. De grote lijn van het onderzoek wordt eerst in een 'Inleiding en synopsis' afzonderlijk geschetst. Dat komt het inzicht in de samenhang van het geheel en het leesgemak ten goede. Bij ruim twintig onderwerpen bracht de auteur informatieve uitweidingen aan. Deze manier van werken maakt de structuur van de studie, mede door de vele noten, wat ruw, maar prikkelt anderzijds de belangstelling.

Van veel belang is het hoofdstuk over de Nijkerkse opwekking

van 1749 tot 1753, die ook in Putten om zich heen greep. Gort publiceert in zijn studie een brief van Smith van acht kantjes waarin de predikant zijn positieve waardering over de opleving uitsprak. 'Een jonge dochter wierd sonderling door 's Heeren geest bewrocht, dat zij tot een leevendige geloofsvereening met den H. Jezus kwam' De Heere gaf ds. Smith bijzondere kracht en vrijmoedigheid om leiding te geven in de prediking aan de gemeente'. De auteur nam ook enkele kritische reacties op de Nijkerkse opwekking –ondermeer van Theodorus van der Groe– in zijn studie op.

De schrijver leverde een prestatie van formaat, die zondermeer een verrijking betekent van de Nederlandse kerkgeschiedenis. Ook de bijlagen mogen er zijn, zoals de dissertatie van ds. Smith, vertaald door prof. dr. A. Baars uit het Latijn.

Wie een blik wil slaan in een domineesleven uit de achttiende eeuw kan in deze gebonden studie te kust en te keur terecht.

ds. M. Golverdingen, Dordrecht

"Bij het geopende Woord. Bijbels dagboek", diverse (overleden) predikanten Geref. Gemeenten; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; ISBN 978 90 5551 804 3; 378 blz.; 5 12,90.

Bij het geopende Woord. Bijbels dagboek

Voor mij ligt een voor veel lezers inmiddels bekend geworden bundel meditaties, de 9e jaargang alweer. De lezer zal bemerken dat ieder van de scribenten op eigen wijze een bijdrage heeft geleverd. Al lezend in deze bundel springen er voor ondergetekende enkele zaken bijzonder uit. De lezer(es) zal wellicht weer door andere delen worden aangesproken, daarom komt het onderstaande niet in mindering op wat hier niet wordt genoemd.

Zo trof mij bijvoorbeeld het geschrevene bij de maand februari. Het steeds terugkerende: 'Ik ga heen', maar ook het persoonlijke 'u' enkelvoudig, én voor ieder van de Zijnen bijzonder. De maand april is in veel opzichten het lezen meer dan waard. Het slotstuk van 12 april bijvoorbeeld, alsmede 16 en 17 april. En het bijzonder bemoedigende bij de 28e april. De maand juni staat vol met lessen uit de praktijk. Het is soms zomaar te merken als de scribent mocht schrijven vanuit persoonlijke levenslessen en wederwaardigheden. Het zou door Gods toepassende Geest tot bemoediging en tot onderwijs kunnen dienen. Lezer moet de maand juli maar eens aandachtig doorlezen met een treffend slotstuk op 16 juli. Bijzonder leerzaam is ook het deel uit het Spreukenboek in september. Wijlen ds. G. Schipaanboord merkte terecht op dat dit Bijbelboek vaak zo gesloten blijft.

Oktober is eveneens zo 'n leerzame maand. Zeer tot bemoediging voor ouders en voor grootouders aan het slot van 6 oktober. De

trouw van de Verbondsgod op 28 oktober verwoord, met het indrukwekkende slot op 31 oktober.

Bij 14 november lezen we: 'Hoe groot en breed was de deur van de ark... Die was zo groot dat het grootste beest van de eerste wereld er door kon gaan'. Dat tekent tegelijk de ernst van verachting! Op de achterzijde van de bundel staat: 'Ieder van de scribenten behandelt per maand een afgerond onderwerp'. In enkele gevallen gaat dit niet echt op, zie de maanden juli en september. Enkele kleine taalfoutjes kwam ik tegen die zeker niet storend zijn en als persoonlijke mening vind ik de kleurkeuze van deze bundel geen succes. Overigens doen deze zaken aan de inhoud niets af; integendeel!

Daarom wil ik deze keurig verzorgde bundel hartelijk aanbevelen en de Heere stelle ook deze overdenkingen tot een rijke en eeuwige zegen.

ds. A.J. de Waard, Nieuwdorp

Kerknieuws

AMBTJUBILEA

Ds. J.W. Verweij

Donderdag 15 september is het 45 jaar geleden dat onze oud-herder en -leraar ds. J.W. Verweij als predikant in Hendrik-Ido-Ambacht werd bevestigd.

Dit feit hoopt hij op woensdag 21 september te herdenken in een dienst die gehouden zal worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Zwijndrecht. Deze kerkdienst vangt aan om 19.30 uur. Na de dienst hoopt ds. W. Silfhout, namens de predikanten en gemeenten, de jubilaris toe te spreken. Aansluitend is er een receptie en gelegenheid om ds. en mevr. Verweij persoonlijk de hand te drukken.

De kerkenraad nodigt leden, doopleden en belangstellenden uit hierbij aanwezig te zijn. Ds. Verweij heeft zes gemeenten gediend; om die reden is gezocht naar een centraal gelegen plaats voor de herdenkingsdienst. Wij hopen dat velen van hun belangstelling blij zullen geven.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Yerseke

Ds. J.J. van Ekeveld

Ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum van ds. J.J. van Ekeveld wordt op zondagochtend 11 september in de kerk van de gereformeerde gemeente te Zeist een herdenkingsdienst gehouden. Deze dienst is speciaal bedoeld voor de eigen gemeente. Op zaterdag 10 september wordt een mini-symposium gehouden met als titel: "Die naar des Woords in de kerk van 2016".

Ds. A.A. Egas hoopt te spreken over het thema "Bindend" (zoeken naar eenheid ondanks verscheidenheid), ds. G.J. van Aalst over het thema "Vormend" (luisteren naar de Schrift en spreken vanuit de Schrift) en dr. W. Fieret over het thema "Samenwerkend" (samenwerken met anderen met behoud van eigen identiteit).

Tenslotte zal de jubilaris een reactie geven op de uitgesproken bijdragen. De bijeenkomst begint om 10.00 uur. Tijdens een officieel herdenkingsmoment, die zaterdagmiddag, 14.30 uur, zal ds. Van Ekeveld worden toegesproken en zal hij zelf ter afsluiting een korte meditatie houden. Aansluitend is er gelegenheid de jubilaris en zijn vrouw te feliciteren met dit ambtsjubileum. Ook

oud-leden van de gemeente zijn hierbij van harte welkom. Wel wordt van hen gevraagd zich aan te melden via het mailadres jubileum@gergemzeist.nl.

Kerkenraad Ger. Gemeente Zeist

Ds. P. Mulder

Zaterdag 24 september zal er ter gelegenheid van het 25-jarig ambtsjubileum van ds. P. Mulder een herdenkingsbijeenkomst worden gehouden in de Bethelkerk van onze gemeente, Laan van Leeuwenstein 10 te Geldermalsen. Aanvang 14.30 uur. In deze besloten bijeenkomst zullen enkele toespraken gehouden worden, afgewisseld met samenzang. Daarna zal er een receptie zijn. Genodigden kunnen zich nog opgeven tot 26 augustus a.s.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Tricht-Geldermalsen

VERGADERING CLASSICAAL CONTACT DORDRECHT

Het Classicaal Diaconaal Contact Dordrecht organiseert een avond rond het thema "huwelijksproblemen en de verantwoordelijkheid van kerkenraden en diaconieën hierbij." Graag wordt u als kerkenraad/

ambtsdrager uitgenodigd voor deze avond. Datum: maandag 5 september, van 19.30-22.00 uur. Locatie: kerk Gereformeerde Gemeente Werkendam. Inleider: E.J. Verbruggen, regiomanager bij de Vluchtheuvel en ouderling van de gemeente van Dordrecht. Uw aanmelding wordt via f.a.mulder@kliksafe.nl op prijs gesteld.

DOVENDIENST TE GELDERMALSEN

Op zaterdag 27 augustus hoopt student J.B. Huisman voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Tricht-Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10, Geldermalsen en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

* Pag. 368, **gemeente SINT ANNALAND.**

Koster is nu: A.P. de Boer, Weststraat 19, 4697 GA Sint Annaland, tel. (0166) 653319, e-mail: koster@gergemsintannaland.nl

* Pag. 394, **gemeente UTRECHT.**

Secretaresse van de vrouwenvereniging Pro Ecclesia is nu: mevr. W.T. van Selm-Imminkhuizen, Stationsweg 103, 3621 LK Breukelen, tel. 06 52081999, e-mail: ansvanselm@kpnmail.com

* Pag. 503, **bestuur HELPENDE HANDEN.**

Voorzitter is nu: C. van de Craats, Barneveld.

Lid is nu: W. van Erkel, Capelle aan den IJssel.

OVERLIJDEN OUDERLING J. BLOEMENDAAL TE BOSKOOP

Het is niet de gewoonte om in De Saambinder een in memoriam te publiceren bij het overlijden van elke ambtsdrager. Dat zou te ver gaan. Bij het zo plotselinge overlijden van ouderling J. Bloemendaal uit Boskoop mag een uitzondering worden gemaakt. Niet omdat hij zo'n bijzonder mens was. Hij kende zichzelf als zondaar. Maar wel omdat hij op zoveel terreinen in de kring van de gemeenten werkzaam was. Ruim 41 jaar was hij als ambtsdrager werkzaam in Boskoop, waarvan 36 jaar als ouderling. Lange tijd was hij in de kerkenraad als scriba werkzaam. Daarnaast was hij sinds 2008 scriba van de classis Gouda. Vijftien jaar was hij werkzaam als directeur van Stichting De Vluchtheuvel. Hij voelde zich erg betrokken bij de verschillende vormen van zorg- en hulpverlening en heeft in dat opzicht ook veel mogen betekenen. Daarnaast was hij lid van de Deputaatschap Gezins- en Bejaardenzorg en later van Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ).

In de jaren 2010 en 2013 was hij afgevaardigd naar de Generale Synode en ook dit jaar was dat weer het geval. We zullen onze geliefde broeder op de vergaderingen van de synode niet meer zien. Alles is zo betrekkelijk. Alle ambtelijke en kerkelijke arbeid maakt ons niet zalig. Alleen het bloed van het Lam blijft over, als het wel met ons is. In een interview in verband met zijn 40-jarige ambtelijke arbeid zei onze broeder het volgende: 'Soms mag ik weten dat mijn toekomst vast ligt in Hem. Als ik op mezelf zie, moet ik zeggen: Hoe kán het! Er moeten wel inkomsten zijn opdat het geloof in beoefening kan zijn, om te kunnen zeggen dat de toekomst vast ligt in een Ander'.

We zullen onze broeder missen, in het bijzonder zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en de kerkenraad van Boskoop. De Heere moge hen sterken

Ds. J. J. van Ekeveld, Zeist

Berichten

STUDEREN AAN HBO-OPLEIDING VAN CGO

We hebben nog cursusplaatsen beschikbaar voor snelle beslissers. U kunt opgeleid worden voor docent godsdienst of voor kerkelijk werker, met bv. specialisatie jeugdwerk, evangelisatie, zending of verzorgingstehuis. U kunt ook inschrijven voor de Algemene variant; dan volgt u alleen de theologische vakken.

Zie voor meer informatie de website www.cgo.nu. Daar kunt u ook een inschrijfformulier vinden.

U kunt ook nog inschrijven voor de cursus Hebreeuws, die in september start. Deze cursus duurt twee jaar en wordt gegeven op de woensdagavonden.

Informatie voor Grieks en Hebreeuws bij mw. drs. C.J.J. Clements, tel. 0182-531522, e-mail: cjj@solcon.nl

WELKOM OP A-, B- EN C-CURSUSSEN VAN CGO!

Wilt u meer weten van de Bijbel en de belijdenis? Voelt u zich betrokken bij de kerk en

ethische vragen? Dan is de Cursus Godsdienstonderwijs iets voor u/ jou! Er is een tweejarige cursus voor beginners (A-cursus) en een tweejarige cursus voor gevorderden (B-cursus). Er wordt lesgegeven in de vakken Bijbelkunde, Dogmatiek, Ethiek, Kerkgeschiedenis, Bijbelse oudheidkunde/aardrijkskunde, Kerkelijke Oriëntatie/Apologiek. Nieuwe cursisten zijn hartelijk welkom! Deze cursussen starten begin september in Amersfoort, Dordrecht, Goes, Gouda, Kampen en Rijssen.

U kunt zich ook inschrijven voor de eenjarige C-cursus. Deze cursus wordt komend jaar in Amersfoort en Goes aangeboden; er worden verdiepinglessen in de vakken Bijbelkunde Dogmatiek en Ethiek gegeven.

Interesse? Kijk op de website voor meer informatie: www.cgo.nu. Informatie is ook verkrijgbaar bij de directeur: jh.mauritz@cgo.nu.

CGO-LEERGANG EVANGELISATIE

Komend cursusjaar organiseert de CGO in Apeldoorn, i.s.m. het Deputaatschap Evangelisatie, een boeiende leergang Evangelisatie. Steeds vaker kom je als gemeentelid in aanraking met mensen die weinig weten van de Bijbel en het christelijk geloof, zoals collega's of burens. Je wilt ze graag iets doorgeven van de Bijbelse boodschap, maar hoe doe je dat? Hoe leg je contacten met andersdenkenden of met moslims? Is het dan ook belangrijk om iets te weten over een bijbels-gereformeerde visie op evangelisatie? Tijdens zeven lesavonden komen deze en andere thema's aan de orde. Deskundige docenten behandelen interessante en leerzame onderwerpen. Bent u betrokken bij evangelisatiewerk? Of gewoon geïnteresseerd? Schrijf u in! Voor het lesprogramma en aanmelding kunt u terecht op de CGO-website www.cgo.nu. Meer informatie is ook verkrijgbaar bij dhr. J.H. Mauritz, directeur CGO-toerustingscursussen.

ZIN-IN AVOND TE GOUDA

Zin-in avond op zaterdag 3 september, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b, Spreker: ds. S.W. Janse over het

thema 'Scheep mij een rein hart', n.a.v. Zacharia 5, over de heiligmaking. We denken na over wereldgelijkvormigheid in ons leven, maar ook hoe je oprecht voor God kunt wandelen in de dagelijkse praktijk. Toegangsprijs: € 6,50 p.p. Meer info: www.jbagg.nl/zin-in/

ZOMERCONFERENTIE STUDENTEN TE GOUDA

De Werkgroep voor Studenten van de Gereformeerde Gemeenten nodigt alle studenten die studeren aan een WO- of HBO-instelling uit voor een conferentie op vrijdag 16 en zaterdag 17 september. Het thema van deze conferentie is: *Onze houding: vreemd of vreemdeling*.

Op vrijdagavond wordt er een lezing gehouden door ds. J.B. Zippro over: *Vreemdelingschap in Bijbels perspectief*. Aansluitend volgt een bespreking in groepen waarna de avond wordt afgesloten met een plenaire bespreking.

Op zaterdagmorgen wordt er een lezing gehouden door mr. C.G. van der Staaij over: *Onze houding in maatschappelijk perspectief*. Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking. Er is volop gelegenheid voor onderling gesprek en ontmoeting.

Bij het jongerenblad Daniël van 18 augustus vind je een speciale katern met verdere informatie over de conferentie.

Plaats: Hogeschool Driestar Educatief, Burg. Jamessingel 2, Gouda.

De conferentie begint op vrijdag om 18.00 uur met een gezamenlijke maaltijd voor alle studenten (inloop vanaf 17.30 uur). Om 18.50 uur wordt de conferentie geopend waarna om 19.15 uur de lezing begint. Na een overnachting begint het zaterdagprogramma om 9.45 uur (inloop vanaf 9.15 uur).

Voor de eerstejaarsstudenten is er vrijdagmiddag om 16.00 uur een aparte bijeenkomst met informatie over de diverse kringen. Ook wordt dan het boekje: *Wijsheid en wetenschap uitgereikt*, een handreiking voor (aanstaande) studenten.

Als je het hele programma volgt, vragen we een bijdrage in de kosten van € 10,-. Kom je alleen vrijdag of zaterdag, dan: € 5,-. Je kunt dit bedrag overmaken op IBAN: NL27 RABO

“

DE LIEFDE TOT GOD BESTAAT UIT: EEN ERKENNING VAN ZIJN ONEINDIGE GOEDHEID; EEN EERBIEDIG GEVOELEN VAN ZIJN HOOGHEID; DOOR HEM VOOR HET HOOGSTE GOED TE HOUDEN; HEM BOVEN ALLES TE BEMINNEN; ONS ALLEEN IN HEM TE VERHEUGEN EN GERUST TE STELLEN, EN BOVENAL ZIJN EER VOOR TE STAAN.

ZACHARIAS URSINUS

0322 4299 94 t.n.v. Studerenden Ger. Gem. Wil je als omschrijving het volgende vermelden: Zoco 2016 <naam en achternaam>. Neem voor de overnachting in Gouda een slaapzak en luchtbed mee.

Aanmelden kan via onze website www.werkgroepstudenten.nl tot uiterlijk 12 september. Op onze website kun je meer informatie over de conferentie vinden.

SAMENZANGAVOND TE THOLEN

Capelle a/d IJssel

Psalmzangavond met bovenstem op vrijdag 2 september, aanvang 19:45 uur, in de kerk van Gereformeerde Gemeente te Barendrecht. Inleiding op de psalmen: ds. L. Ter-

louw. M.m.v. bovenstemgroep Ouderkerk a/d IJssel met Arie v.d Vlist, orgel. Collecte t.b.v. Stichting Jafet (hulp aan kinderen in Rio de Janeiro).

Genemuiden

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 3 september, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Genemuiden. Organist: Pieter Heykoop. Collecte t.b.v. werk in Israël – Isaac Da Costafonds.

Tholen

Samenzangavond met bovenstem op zaterdag 3 september, aanvang: 19.45 uur, in de Rehobothkerk van de Gereformeerde

Gemeente te Tholen, m.m.v. verschillende instrumentalisten. Uitleg psalmen door ds. C.J. Meeuse. Bovenstemrepetitie om 16.30 uur met gratis broodmaaltijd; opgave hiervoor via ctmr@solcon.nl. Collecte voor stichting Stéphanos (weeskinderen Malawi).

Werkendam

Psalmzangavond op zaterdag 3 september, aanvang: 19.00 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 47. Thema: "dieren in de psalmen". Toelichting door dhr. A.E. Brijder en dhr. H.M. Lobbezoo. Collecte t.b.v. onderhoud kerkorgel. Na afloop bestaat de mogelijkheid om het orgel te bespelen.

Kerkdiensten

ZONDAG 28 AUGUSTUS 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 19.00 uur ds. B. Labee; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Brakel 15.00 uur ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.30 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-West 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Delft 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Den Helder 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Deventer 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. C.J. Meeuse; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. D.W. Tuinier; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Genemuiden 9.30 uur ds. G. Mouw; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 15.00 uur ds. A.T. Vergunst; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.30 uur ds. W. Harinck;

's-Gravenzande 16.30 uur ds. J. Driessen; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. W. Mouw; Hilversum 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoofddorp 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 15.30 uur ds. B.J. van Boven; Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur stud. J.B. Huisman; Houten 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur stud. J. de Kok; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 15.00 uur ds. F. Mulder; Leiderdorp 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 17.00 uur ds. C. Harinck; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 18.00 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 15.30 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 15.00 uur ds. P. Mulder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. G.J. Baan; Mijdrecht 19.00 uur ds. M. Joosse; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en

18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A.T. Vergunst; Oosterend 11.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. J.S. van der Net; Oud-Beijerland 14.30 uur ds. G. Pater; Ouddorp 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. A. Verschuure; Poederrijen 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Poortugaal 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 18.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur (H.D.) ds. A. Moerkerken en 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Scheveningen 19.00 uur ds. G. Clements; Sint Annaland 14.30 uur stud. W. Mouw; Sint Philipsland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Spijkenisse 19.00 uur ds. H. Brons; Sprang-Capelle 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. L. Blok; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00

(H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. P.D. den Haan; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur kand. M.T. Al-Chalabi; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur en 18.30 uur ds. C. van Krimpen en 14.00 uur ds. S. Maljaars; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven.

DINSDAG 30 AUGUSTUS 2016

Enter 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Goudswaard 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Kapelle-Biezelinge 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Middelhar-nis 19.30 uur ds. S.W. Janse; Nisse 19.30 uur ds. G. van Manen; Opperdoes 19.30 uur ds. M. Karens; Scherpenisse 19.30 uur ds. G. Pater; Terneuzen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ter-wolde - De Vecht 19.30 uur ds. B.J. van Boven.

WOENSDAG 31 AUGUSTUS 2016

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Borssele 19.30 uur ds. G. Beens; Brakel 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Dordrecht 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Gouda 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogeveen 19.30 uur ds. C. Hogchem; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Schreuder; Leiderdorp 19.30 uur ds. E. Bakker; Naaldwijk 19.45 uur ds. W. Silfhout; Oosterend 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Oostvoorne 19.30 uur ds. W. Harinck; Poederrijen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Puttershoek 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. A.T. Vergunst; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Westzaan 19.30 uur ds. K. Boeder; Zwolle 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn.

DONDERDAG 1 SEPTEMBER 2016

Barneveld-Zuid 10.30 (huw.bev.) en 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Herkingen 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Naaldwijk 14.15 uur (huw.bev.) ds. H. Brons; Nijkerk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Ouddorp 19.30 uur ds. L. Terlouw; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. P. Melis; Uddel 19.30 uur ds. M. Mondria; Urk 19.30 uur ds. G. van Manen.

VRIJDAG 2 SEPTEMBER 2016

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 15.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Middelburg-Cen-

trum 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Scherpenzeel 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 AUGUSTUS 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alk-maar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang.

S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

*HEERE, ik heb lief de woning Uws huizes
en de plaats des tabernakels Uwer eer.*

Psalm 26:8

Met droefheid en grote verslagenheid heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Boskoop er kennis van genomen dat de Heere tot Zich nam ouderling

J. Bloemendaal

in de leeftijd van 69 jaar.

In hem verliezen we een biddende, samenbindende, wijze en zeer geliefde ambtsdrager. Vanaf 1975 mocht hij de gemeente in grote getrouwheid dienen. Eerst als diaken en vanaf 1980 als ouderling.

De God van alle vertroosting ondersteunde mevrouw Bloemendaal, Jochem en Hestra, Janet en Pieter en de kleinkinderen in dit grote verlies.

De Heere heilige door Zijn Woord en Geest deze roepstem aan onze harten en ontferme zich over de familie en de gemeente naar de rijkdom van Zijn genade in Christus.

Namens de kerkenraad, ds. J.J. Tanis, preses
J.H. Schollaart, 2e scriba

Boskoop, 16 augustus 2016

Het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg van de Gereformeerde Gemeenten heeft met droefheid en verslagenheid kennis genomen van het onverwachts overlijden van zijn oud-deputaat, de heer

J. Bloemendaal

Met de hem geschonken gaven heeft hij, gedurende een reeks van jaren en op velerlei wijze, een gewaardeerde bijdrage mogen leveren aan de taakvervulling van ons deputaatschap op het vlak van diaconaat en zorg.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit smartelijke verlies en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens het deputaatschap, ds. G. Heijkamp, voorzitter
J. Bonhof, secretaris

Lelystad, 16 augustus 2016

ZGG zoekt een evangelist voor Garama (Guinee)

Kijk voor de functie-inhoud op www.zgg.nl/vacatures. Reageren kan tot vrijdag 2 september 2016.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Luxe fotokaarten

voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen vereniging
en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

Begravenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Woonruimte gezocht voor jonge vrouw
omgeving gemeente **Geldermalsen/**
Neerijnen (max. €600 incl.). 06-51545070

**Vanaf heden tijdelijk Te huur zomer huis
in Lunteren.** Eigen voorzieningen, twee
slaapkamers, mooie omgeving, centraal
gelegen Ederveen/Ede.
Voor inlichtingen 06-53741104.

Heel veel Aanbiedingen!

www.derooboeken.nl

078-6124081

HARKES Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Autobedrijf Mulder Urk

zoekt enthousiaste opvolger van bedrijf
Voor verdere informatie
maak een afspraak via 0527 - 68 41 00
www.automulder.nl

Begravenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

	Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54
Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.	Waardenburg 0418 - 65 20 39
	Werkendam 0183 - 70 10 17
H. de Jongh	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
D.D.E. Meliestede	Nieuw-Lekkerland 0184 - 68 38 38
M.K. Ligthart	
A.J. van Lieburg	

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Begravenisonderneming Knuivers en van Setten

Voor Geldermalsen, Neerijnen, de Betuwe,
Veenendaal, Rhenen en Ede e.o.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

0619856085

www.knuiversenvansetten.nl

info@knuivers.com

Te huur: 2-3 pers. gastenverblijf,

Valkseweg 8 te **Barneveld**.

Tel. 0342-412663.

Verpleging & Verzorging

Kunnen onze cliënten
op jou rekenen?

Wij zoeken in meerdere regio's /
plaatsen enthousiaste en gedreven:

Wijkverpleegkundige
Verpleegkundige in de wijk
Verzorgende niveau 3 (IG)

Op www.rstzorg.nl vind je meer
informatie over deze vacatures en kun
je direct solliciteren. Voor vragen kun
je bellen naar 0342-40 54 65.

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden
www.indeknopgebroken.nl tel. 06 - 49 499 499

Ambtskleding
Herenkleding
Trouwkostuums

Geerts
herenkleding
Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

Achterberg (Rhenen)

D.V.zat. 3 sept. mooie fietstocht t.b.v.
kerkbouw OGGiN. Startpunt Cuneraweg
86, tussen 9.00-11.00 uur. Volw. € 5,-
Kind € 2,50. Verkoop op startpunt.
Info: www.klompfietstocht.nl/
06-53407779.

Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn. 25 slaappleatsen,
onderverdeeld in div. appartementen.
www.hausirmgard.nl/0049-67653799946

CHALET te KOOP,
of per 1 februari te HUUR.
In buitengebied van Ochten.
50 m² woonoppervlakte.
Chalet is van 2006. Nog als nieuw.
Vraagprijs €98.500,- kk.
of €800,- per maand incl.
Voor info: 06-30987190

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

FIETSTOCHT DE SCHUTSE
D.V. 27 augustus is er een fietstocht
voor De Schutse. Beginpunt is bij de
Ger. Gem. in Ned. De Beek-Uddel,
Paleisweg 214 te Ermelo.
Inschrijven tussen 10:00 en 11:30.
Onderweg zijn er twee rustplaatsen waar
ook brood, drinken en ijs gekocht kunnen
worden. Er zijn 3 routes: 25, 40 en 55 km.
Voor info: 06-25252570/06-51569073.

Hollands grootste in
klassieke stijlmeubelen!

BÉVÉ MEUBEL

Antwerpseweg 9, 2803 PB Gouda
Telefoon 0182-692111, www.beve-meubel.nl

Uitgesneden teksten div. modellen
Info: tel. 06-16870314 of mail
houtsnijderdikkenberg@kliksafe.nl

Refojobs REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR RMU, SIRJON, CEDRAH EN DRIESTAR EDUCATIEF

Eben-Haëzer

**'Door de vertrouwde en gezellige
sfeer in Eben-Haëzer voel ik
mij hier thuis'**

Net als in alle locaties van Cedrah proberen we u in Eben-Haëzer een thuis te geven
waar u zich welkom weet. We luisteren naar uw wensen en behoeften en bieden waar
nodig ondersteuning en professionele zorg op maat. Er is alle ruimte en gelegenheid
om op te trekken met mensen die over wezenlijke dingen vaak hetzelfde denken als
u. We stellen u graag op uw gemak door de vertrouwde reformatische leef sfeer en
bieden u een veilige woon- en leefomgeving.

Meer info? Bel naar 0118 67 66 00, mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust
kiezen voor een organisatie met een reformatisch identiteitsprofiel.
Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en
Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam
en omgeving.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen
alleen begravenissen

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal
T **0318 - 526641**

Begrafenisverzoorgers
P.H. van der Leer
G. Wegenaar

E info@phvanderleer.nl
W www.phvanderleer.nl
24 uur per dag bereikbaar

PRAKTIJK FIDUCIA
Psychosociale hulpverlening en contextuele therapie

In verbruimen met jezelf en anderen.

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

HULP NA EEN ONGEVAL

Bent u slachtoffer geworden van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

Voor meer informatie: www.db-letselschade.nl of 0252-701108.

TE KOOP IN WADDINXVEEN

Goed onderhouden uitgebouwde Hoekwoning met 5 slaapkamers, 2 bergingen, nabij centrum en station. Oostpolderweg 40 € 257.000 k.k. Makelaar en foto's zie funda

Vakantie SAUERLAND

Appartementen en hotelkamers.
Na zomer korting
Ook voor mindervaliden.
www.landhausforra.com
Tel. 00492975228

**Verdiepingscursus
Israël en de Bijbel**

Vijf cursusavonden

- Jeruzalem, een lastige steen
- Joodse feesten en rituelen
- Messiasverwachting van het Joodse volk
- Het Jodendom, de Joodse wereld
- Jodendom en christendom

Docenten: J.J. de Jong; ds. W. Silfhout;
ds. C. J. Meeuse; dr. B. Wallet;
ds. A. Schot.

Locatie: Gouda, kerkgebouw GG
Data: 29 september, 13 en 27 oktober, 17 november, 8 december 2016
Voor wie: oud-cursisten van de Leergang Israël en de Bijbel en overige geïnteresseerden
Programma: zie website Dvl en CGO
Prijs: € 95,-
Opgave via secretariaat CGO: www.cgo.nu

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LIDSTAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS

Te huur in buitengebied van **Ederveen**, van maandag t/m vrijdag: zit-slaapkamer met keuken, douche en WC; totaal ±20m². Op ±1km afstand van station Veenendaal-De Klomp. e-mail: juyu67cb@kpnmail.nl

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
B.g.g. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
0166 - 65 26 05

Maandag t/m vrijdag
van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 19.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteur: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@refdag.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalings abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 26,- per jaar + extra portokosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

We willen met u overdenken

Soms hoor ik aan het begin van de preek 'we willen met u overdenken...'. Maar een preek is toch geen overdenking? Is 'overdenken' niet een afzwakking van wat er werkelijk gebeurt rondom de prediking van het Woord?

Spraakgebruik

Het is een regelmatig gehoorde uitdrukking en ook persoonlijk moet ik eerlijk bekennen me hieraan weleens schuldig gemaakt te hebben... Misschien omdat in de consistorie vaak gebeden wordt: 'Heere, wilt U de overdachte waarheid helder in de gedachten van de prediker terugbrengen'. Dat is natuurlijk een goede bede, maar om de prediking daarmee als overdenking te bestempelen, doet inderdaad geen recht aan het Bijbelse spreken. Ook het formulier tot bevestiging van een dienaar des Woords en onze belijdenisgeschriften spreken met andere woorden. Tegelijk hoop ik dat de hoorders onze predikers niet vangen op hun (soms gebrekkige) woorden...

Klem

De prediking is nooit vrijblijvend en blijft - als het recht is - bediening van één van de sleutels van het hemelrijk. Wat een ernst als dat het hart voor hoorder en prediker bezet. De hoorder kan voor het laatst onder de prediking zijn. De prediker is wellicht bezig om de laatste keer dood en leven, eeuwig wel of eeuwig wee te verkondigen. En er loopt een directe lijn van de rechte, Bijbelse prediking naar het gericht voor de rechterstoel. Iets van deze ernst moet het hart van de opstellers van ons leer- en troostboek, de Heidelberger, bezet hebben toen ze stelden: 'Hoe wordt het hemelrijk door de prediking des heiligen Evangelies ontsloten en toegesloten? Alzo, als, volgens het bevel van Christus,

aan de gelovigen, allen en een iegelijk, verkondigd en openlijk betuigd wordt dat hun, zo dikwijls als zij de belofte des Evangelies met een waar geloof aannemen, waarachtiglijk al hun zonden van God, om der verdiensten van Christus wil, vergeven zijn; daarentegen allen ongelovigen, en die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang als zij zich niet bekeren; naar welk getuigenis des Evangelies God zal oordelen, beide in dit en in het toekomstige leven' (zondag 31, vraag en antwoord 84). We laten de indringende woorden van het bevestigingsformulier, dicht bij de Heilige Schrift, maar even rusten. Ze zijn zeer de moeite waard tot overdenken! Nu willen we graag wijzen op de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, paragraaf 3: 'En opdat mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en geloof in Christus, de Gekruisigde'. In de duisternis van deze verloren wereld laat God de boodschap brengen van het Evangelie van Jezus Christus. Verloren mensen kunnen alleen -in de weg van wedergeboorte en geloof- behouden worden in het bloed van de Middelaar. De prediking is dan ook veel meer dan overdenking van het onfeilbare Woord van God. Het is met recht de 'bediening der verzoening'. En elke waar geroepen prediker zal bij tijden de woorden Gods (gesproken door Paulus, 2 Korinthe 5 vers 20) verstaan: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen'.

Toch overdenken

We kunnen het niet laten om nog even terug te komen op het woord overdenking. Thomas Watson schrijft hierover: 'Overdenken is een voortreffelijk middel om het Woord van God tot voordeel aan te wenden (...). Het overdenken van een predikatie is beter dan vijf preken te horen. Ik hoor veel mensen klagen dat ze geen voortgang hebben. Is dft niet de voornaamste oorzaak: dat ze de spijs niet herkauwen? Ze overdenken niet wat ze gehoord hebben...! Zijn we onder de inwachting van Gods Geest verlegen om 'voortgang'? De Heere zegene de bediening van Zijn heilig Woord en geve achteraf een gezegende overdenking.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.